

Lute Ná-Sεvεi **Lute ná-sεvεi loozei velei**

Be ḡa é ga sεvεi nii ḡe nui: Nu la kwεε.

Sεvεi nii zu bœ ma ungi: GALA ná-zaalai ta ná-gaazumaawoingfai ḡa naati kōnō fe, niiti ti ḡigi losu ba.

Sεvεi nii ḡe ziègi: Kona waagila kona ungila (1 100) siègi zu, Yesu Kilista zələo siègi yeelugħo.

Lute ná-fai zie velei ḡa de ḡigiloozu tukpoġsaalevē nuiti ta-ziegi zu, ti ḡeai ma Izelayele nubuseiti untuġħo.

Sεvεi nii ḡe ungi ta ḡa ga, é dεe eżżevelei anzanu ḡili ge vaani la, é zei GALA ná-nubuseiti saama. Naa maavele ma, sεvεi nii jaa: Lute ná-woođegħiladai maabakpasu, nii nu ḡa vokħejx ma, é lo sinigi ná-plejegħei va, é uεe Izelayele ná-GALAGI va. Toħfa naa ġevelei l-eżzu, eżżevelei GALA ge Moaħe nui Lute mɔeien veeni la, ná-woođegħiladai vaa zu. Lute ta deemooin Naomi ti maanqəni mɔungi ti ġeni ga maawo in nuiti, kele ti qulani naa zu, ti ḡe ziilegi zu ta undaaneei. Sεvεi nii zu vai zugħula ve ga pagħ, toħa l-oħra vagħha wosu, é lo woođegħiladai va ga nubuseiti zəgħażu neebi maavele, ta é vilə GALA ná-kitogi va é nui zu.

Boaze ġeveli bieteni ga é Lute unməo, təozei ba: Elimeelke nii é ġeni ga ná-nu baaħeġi, zobo ge la ġeni bε, é va unməo. Boaze ḡa ga Kilista ma voogi, nii paai naa laazeelizu, nii tħalli la zooni é va kε: E nuiti unməoni.

Lute ná-doun zunui zələə fai ḡa ga sevəi nii zu vai ma ɓiingi: Doin naa ḡa é ɻeni ga masagi Davide kεeɻe wolai, toʃa ga kεeɻe wolaiti ti ta.

Lute Moabe anzului ḡa Yesu Kilista ɓəg̱i mavo-fodai zaama. (Matiyo 1:5)

*Elimeelke ná-pɛleyeʃei
ná-maanəʃə vai*

¹ Tukpɔʃaaleve nuiti ta-zieg̱i zu, pului looni Izelayele nuiti ta-yooi zu. Beteleyem laai é Zuda yooi zu, naama zunui ta liini ta anzai ta ná-doun zunu feleg̱iti, ga ti lago zei Moabe yooi zu.

² Zunui naa laaseigi ɻeni ga Elimeelke, anzai laaseigi ɻeni ga Naomi, ta ná-doun zunu feleg̱iti daaseigiti ti ɻeni ga Maalon ta Kiliyon. Ti ɻeni ga Efelata nuiti, Beteleyem laai zu Zuda yooi zu. Ti zeelialai ma Moabe yooi zu, ti zeizuue bətəni ná.

³ Naomi zinigi Elimeelke zaani, anzului ɻila ko yəni niina ná, ta ná-doun zunu feleg̱iti.

⁴ Ti Moabe anzanuiti seini. Gilagi laaseigi ɻeni ga Wəolepa, felesici laaseigi ɻe ga Lute. Ti zeini ná kona puug̱ laawu.

⁵ Maalon ta Kiliyon ti zaani galaa ti feleg̱ pɛ. Naomi yəni ná, balagai ná-doun feleg̱iti ma ta sinigi.

*Lute ta Naomi
ti lii vai Beteleyem*

⁶ E yəni Moabe yooi zu, é məni ga Gəoʃə GALAGI undaanee laa ná-nubusəiti bɛ, é daamianigi vea ti ya. E wuzeg̱eni, tɔ-o, ná-doun anzaiti-yo, ga ti zege Moabe yooi zu.

7 Ti zejeni ti-zeizuuε, ta ná-doun anza felegɔiti, ti vile pelei ma, ga ti ɔale ma Zuda yooi zu.

8 Naomi ɔeni naazu ná-doun anza felegɔiti ma: «À ɔale ma, εse ge li dee ná-pelei wu. Gəoɔjɔ GALAGI faañoɔjɔ ɔe wo ue, velei wo kea la wo-zinigiti bε, niiti ti zaai, ta wo kea la nà balaa bε.

9 Gəoɔjɔ GALAGI wo ɔilagilagi zeivele bεtε zini pelei wu, wa ɔe bu!» E ti neeneni. Ti tɔɔzeini ga wɔlɔa.

10 Ti ɔeni ma: «Ba-o, ada liizu vɔɔma dà-nubuseiti pɔ bε.»

11 Naomi ɔeni ti ma: «À ɔale ma, dòun anzauiti! Lee vaa zu wa vile pòlu? Doun zunua ta kòozu mɔnɔ baa, ta ɔe ga wo-zinigiti?

12 A ɔale ma, dòun anzauiti. A li! Mazɔlɔɔ gòla vɔlɔvε na, gè va zei zini bε. Anee balaa nà ɔeezu ma: «Kito ka bɛ, ga za ɔidii, gè ve zini bε ga gè zunu lounfa zɔlɔɔ,»

13 wa naati maañoɔun ga ti wɔɔlɔ, wa ɔele wo zei vai va zini bε naazu baa? Ba-o, dòun anzauiti! Mazɔlɔɔ nà-kpɔlɔi wɔlɔvε wɔnɔi va, ta mɔnɔ Gəoɔjɔ GALAGI yeewuzegevε dàalɔɔma.»

14 Ti wɔlɔni mɔnɔ. Wɔolepa deemɔɔn neeneni, ti bali ma, kεlε Lute ɔilini ba.

15 Naomi ɔeni Lute ma: «Pεtε, è-zeebɔi ɔalega ma ná-nubuseiti pɔ ta ná-galagiti. Gale ma, è vile è-zeebɔi volu.»

16 Kεlε Lute ɔeni ma: «Mina bɔi dà ga gè zeje è volu, ga gè ɔele è va! Uε da li ná, nà li miná, ue da zei ná, nà zei miná. Da-nubuseiti ta ɔe ga nà-nubuseiti, da-GALAGI ɔa ɔe ga nà-GALAGI.

17 Uε da za ná, nà za miná, màagulu ná. Goođo GALAGI sò ná-ziiigaawanai pe su, ni ani gili ka kpêtevena è va, é gula saai volu!»

18 Naomi kaai ma ga woинue ga ti li woома, é zeni kana niina.

19 Ti felego ti zieni woома, eyesu ti zeeli Beteleyeme. Siegi zu ti leenii la Beteleyeme, taai kpein ge buseni ti maavele ma, anzauiti ti genni gеezu ma: «Naomi ga nei baa?»

20 E genni ti ma-o: «À mina mo toli ga Naomi,* keni Mala.[†] Mazolao Zebel-Pe-Maligii eteai baa mà.

21 Diiuuue, zеei laavega genni de, Goođo GALAGI vaa ga ze zеajakai. Lee vaa zu wa toli ga Naomi? Tооzei Goođo GALAGI voluavega bà, Zebel-Pe-Maligii màanоđoa.»

22 Zekana Naomi ta ná-doun anzai Lute, Moabe nui, ti vaani la, ti zеje Moabe yooi zu. Ti zeelini Beteleyeme, moloi nii daa ga woolezegi, naa leve vai lozeidai nо kpein.

2

Lute molo gоpogи yevе vai Boaze ná-kpalagаве

1 Naomi zinigi ná-nui ta genni ná. E genni ga zobobе nu kpeteai, Elimeelke ná-peleyegei wu, daaseigi genni ga Boaze.

2 Moabe nui Lute genni Naomi ma: «Nà è maaneenezu ga è va bu, gе li molo gоpо gaiziezuue kpalagаве, naama nui wosuvе, nii a màawоingа.» E genni ma: «Li, dòun anzau.»

* **1:20 Naomi:** daaseigi nii poluve ga «koozunee anzau.» † **1:20 Mala:** daaseigi nii poluve ga «ziiбolо anzau.»

3 E liini molo gɔpɔ gaiziezuvε kpalagi ta zu, molo leve nuiti pogi zu. E zolooni nɔ kpein ga kpalagi naa ʃəni ga Boaze nənəi, nii é ʃəni ga Elimeelɛke ná-pɛleyegei wu nui.

4 Ná tago keai ma, Boaze vaani, é zege Beteleyɛme, é ʃe molo leve nuiti ma: «Gooʃɔ GALAGI ʃe wo va!» Ti googaaavoteni, ti ʃe ma: «Gooʃɔ GALAGI tuya loo è vε!»

5 Boaze ʃəni ná-botigɛ zunui ma, nii é ʃəni wεlezu molo leve nuiti ma: «Anzanu loungoi nii ʃa ga bε ná-doun?»

6 Botigɛ zunui é ʃəni wεlezu molo leve nuiti ma, naa googaaavoteni, é ʃe ma: «Moabe anzanu loungoi ta ve, nii ti vaai ta Naomi, ti zege Moabe yooi zu.

7 E bogɛ mà ga gè va bu, é da molo gɔpɔgiti gaizie, molo giliiti zəgɔzu, molo leve nuiti polu velei, é da ti ʃaale ba. Paa yee ma za sobui, toʃa loni nɔ eyεsu niizu, é lago loogogɛ nɔ kotai wu.»

8 Boaze ʃəni Lute ma: «Woilo, dòun anzanu, mina li molo gɔpɔ gaiziezku kpala kili su, mina maagooza vε va, yε nà-botigɛ anzanuiti ba.

9 Wεle vε moloi levezu ná kpalagi zu, è li ti volu. Gè nà-botigɛ zunuiti tεnεgε ga ti mina vɔɔʃu è va. Siɛgi zu kpoole wɔin è zosu da, da li zie ligiiti pɔ bε, è bɔole ga nii botigɛ zunuiti ta saga.»

10 E vileni ʃiibiga zooi ma, é nəkɔ, é ʃe ma: «Gè zaalai zəlɔɔgε ʃale è ʃaaazu, ga è ʃeezu mà bεbε, nèi gè ga wεen anzanui?»

11 Boaze googaaavoteni, é ʃe ma: «Ti naa kpein bogɛ mà, nii è kεa è-leemɔɔn vε, è-zinigi zaa voluma, velei è zegeai la è-ʃee ta è-leeni ba, ta zooi è zəlɔɔgai su, ga è va nubuseiti pɔ, niiti è la ʃea ti ʃwεe pələmazu.

12 Goođo GALAGI naa ḡe è ue, nii è k̄ea. Goođo GALAGI, Izelayele ná-GALAGI, nii è vaa, è lođgu kouegi wu, naa è ḡonəkula ga gola.»

13 Lute ḡeni ma: «Ee, Māligii, ḡe zaalai zoləoga è ḡaazu! Mazoləo è ḡaaneenea, ta è b̄œa p̄ò, è z̄ila, n̄èi, ḡe ga da-wotige anzamui. Anee naa ue, n̄oun, ḡe la ga da-wotige anzamuiti gila kpalaa kevele.»

14 Daamii zieggi zu, Boaze ḡeni ma: «Maabuga, è daamii wo, da-bulu suđai l̄o guulu dabai wu.» E zeini molo leve nuiti kobaue. Boaze ani ḡae geegai veeni zea. E miini, é yijo, é m̄atai make.

15 Naa volu é wuzejeni posuyevi ma. Boaze niima levei veeni ná-botige zunuiti zea, é ḡe ti ma: «À yeezei bu ga é posuyevi ḡe balaa molo ḡiliiti zođszu. A mina kpɔlɔ.»

16 Anee wa ma ḡop̄agi tanigaa ḡula ma ḡiliiti ba, ga wo ze ná, é z̄evé, wo mina zelilo ma.»

17 E posuyevi ḡeeni kpalagave eyesu kp̄okɔi. E naa logani, nii é z̄evéni. E kilo vuusavaḡo (30) b̄olɔ ḡila daaveni ga molo ḡaamagi nii daa ga wɔɔlezegi.

18 Nii é z̄evéni, é naa zeđeni, é lii la taa zu, é d̄eeni ga deemɔɔn. E ná-daamianigi m̄atai galaa ḡulani, é ti ve zea.

19 Deemɔɔn ḡeni ma: «Mini ga è posuyevi ḡeai ná za? Mini ga è botii ḡeai ná za? Tuya ga naa ue, zoi è è z̄esebogai!» E naa kpein suđulani deemɔɔn ma, nii kpein é zieni su. Naa volu, é ḡeni ma: «Zunui nii ḡe botii ḡeai p̄o be, daa ga ga Boaze.»

20 Naomi ḡeni ná-doun anzai ma: «Goođo GALAGI tuya loo naama nui ue, teđgi é maawɔingjai ḡeđzu naati be, ti vulua, ta naati be, niiti ti zaai!» Naomi ḡeni ma m̄ənɔ: «Zunui naa ga ga da-nu

gítégsíte, toga ga naati ti ta, niiti ti-losuvé ga ti de únmoo.»

²¹ Moafe nui Lute ta laani ma, é gë ma: «Keevë mà balaa: ‹Yë nà-botigé nuiti ba, eyësu ti bë ga nà-moloi leve.›»

²² Naomi ñeni ná-doun anzai Lute ma: «Naa vagë, doun anzanu, ga è gë ná-botigé anzanuiti ba, naa ña a ke nu mina è bôlô kpalagi tagili su.»

²³ Naazu, é yëni Boaze ná-botigé anzanuiti ba, é da posuyëvei gë, eyësu moloi nii daa ga wôolezegi ta moloi nii daa ga beleegi, naati ti leve vaiti kpein ti bë. Naa pe su é ñeeni deemooñ vo bë.

3

Lute ná-maanëenëi

¹ Yeeta Lute deemooñ Naomi ñeni ma: «Doun anzanu, nà pø gè è zeivele bëte, naa ña a ke è gë undaanëei zu.

² E kwëeni ga Boaze nii è gëa ná-botigé anzanuiti ba, naa ña ga da-nui ta. Tama za kpokoi, toga liizu moloi ñaaveezu, ná-molo logazuvé.

³ Maagba, è gulô maku neenëgi zie bôgô ma, è da-zege vagjiti too, è yei molo logazuvé. Mina bôgô leë la, eyësu é bë ga daamii wo, è bôole.

⁴ Siegi zu é liizu la, é la, ná vëte, ve é laazu ná. Naa volu maabugâ ba, è segei tago wuzegé kôgjiti ma, è la. Tô bôgôgo, toga naa wo è ma, nii maanëai ga è kë.»

⁵ Lute googaaavoteni, é gë ma: «Nà naa kpein kë, nii è boga mà.»

⁶ E yeini molo logazuvé, é naa kpein këenì, nii deemooñ deveni ma.

7 Boaze laamiini, é baoole, koozunεeni ziimavε. E liini, é la molo giliiti poluvε. Lute vaani naazu vaavaa, é segei zeeje kəgəjiti ma, é la.

8 Kua zaamai, zunui naa wuunni kami, é lati, é ka ga anzanui ta ja laani kəgəjiti bu.

9 E gε ma: «Bε ja ga de?» Naa googaavoteni, é gε ma: «Nà ve, Lute ve, da-wotigε anzanui. Baa māazu, mazələo velei è la ga gi bəgə nu, unməo fai ma losuvε veevε è ya nəun tetema.»

10 E gəni ma: «Gəođo GALAGI tuya loo è ve, dòun anzanu! Faa əaabəlagi nii ja da-woogəfiladai ləezu mənə, é leve ma məungi va, mazələo è la nu niineiti gaiziəni, bala nua, baa kpete nua.

11 Niizu, dòun anzanu, mina lua ɲegelain. Nà naa kpein ke è ve, nii è bosu, mazələo nubuse pe ge suğwεe ga da ga anzanu zəbelama.

12 Gaamai ve ga unməo fai ma losuvε ja zəa, kəle tağili ka ná, nii é nəun tuğə.

13 Ni ve. Lina, ni toğə pə é unməo fai ma losuvε gε è ve, é ke. Kəle ni é la neenī be ga é ke è ve, gə gona Gəođo GALAGI ma, nii é vulua, nəun, nà ke è ve. Yε laani eyεsu sobu.»

14 E yəni laani kəgəjiti bu eyεsu sobui. E wuzəgeni ga kpidibidigi, nu la de zooga è va nu maabεεfaga ja. Mazələo Boaze gəni ma: «Maa la neenī ga nu va suğwεe ga anzanu ləevε molo logazuvε.»

15 E gəni ma: «Da-zege wolai zuvie, è so.» E soni. Naa su ləzita gəgəni moloi zu, é pu su, é daale bu. Naa volu é leenī taa zu.

16 Lute vaani deeməon vo bε. Naomi gəni ma: «Da ve baa, dòun anzanu?» Lute naa kpein suğulani, nii zunui naa keenī be.

17 È g̊eni ma: «É su l̊ozita veev̊e b̊è moloi zu, é g̊e m̊à: <È la lia ga yeajnaka è-leem̊oñ v̊o be..» »

18 Naomi g̊eni ma: «Yε v̊e, è yiilei, dòun anzalu, eyesu è kẘee velei niima vai vaazu besu da, mazələø zunui nii la doog̊o n̊op̊e boga j̊eg̊elain, k̊eni a niima vai gaabelana za.»

4

Lute vulu vai Boaze v̊e

1 Boaze liini taa zig̊idav̊e, é zei ná. Pet̊e, z̊oi unm̊oø fai ma losuv̊e g̊eni zea, nii Boaze ná-fai woni, naa vaani, é da leve. Boaze g̊eni ma: «Uaa lee v̊e, zei lee v̊e.» Naa vaani, é zei.

2 Boaze nu puug̊o zeg̊eni taa g̊ewolaiti saama, é g̊eni ti ma: «À zei lee v̊e.» Ti zeini.

3 Naa volu é g̊eni naama nui ma, nii unm̊oø fai ma losuv̊e g̊eni zea: «È sug̊ween̊i ga Naomi va, é zeg̊e Moabe yooi zu. Toja p̊o é zou bujai v̊odi, nii é ga ade-g̊eeeloin Elimeeléke n̊onoi.

4 G̊e g̊isiev̊e ga g̊e naa wo è ma, ga è g̊eya taa veaiti gaazu, ta nà-nubuseiti ta-g̊ewolaiti gaazu. Ni da p̊o è unm̊oø, unm̊oø. Ni è la unm̊oøsu, d̊ee ga ze, g̊e g̊e kẘee, mazələø da g̊a m̊ounpa ma losuv̊e è ya. Nà g̊a é z̊ea d̊oun è voluma.» E goosaaavoteni, é g̊e ma: «Nà p̊o g̊e zooi unm̊oø.»

5 Boaze g̊eni ma: «Foloi è zooi g̊eyazu la Naomi ma, da Moabe nui Lute balaagi zei naama zieg̊i zu, nii é ga poanzai, nii a ke vofoda g̊e sinigi va, nii saai, niiti ta ná-poganii zeg̊e.»

6 Z̊oi unm̊oø fai ma losuv̊e g̊eni zea, naa goosaaavote, é g̊e ma: «Ni naa ve, g̊e g̊elea unm̊oø tosuv̊e va, g̊e mina va nà-poganii g̊ologolosu.

Unməə fai ma losuve zege ga dənə, mazələə gə la zooga gə va unməə.»

⁷ Izeløyele nūti saama mōungi, faa nōpē a la gēna
gilia ba, é lo unmōo faa va, baa anii maavalibō faa
va, gilagi bēna nā-sauvalagi gula gōgōi ja, é fe zōi ya,
naa bēna gē ga poogi Izeløyele nūti bē ga naama
vai bēteea.

⁸ Zoi unmoo fai ma losuve ūeni zea, naa ūeni Boaze ma: «Zooi ūeya baoča nūe,» é ná-savalagi ūulaní ūočea.

⁹ Boaze ḫeni naazu kewolaiti ta nubuseiti kpein ma: «Wo ḫea ga zeeleiti za, ga nii kpein é ḫea ga Elimeelēke nənə ta Kiliyon, naa vee Maalon va, gè naati pe geyaa Naomi ma.

¹⁰ Gé Moabe nui Lute zeida balaa, é ñe ga ànza, nii é ñeni ga Maalon anzai, ga nii saai naa laaseigi mina neele ná-pogani zaama, naa ga a ke nii saai naa laaseigi ye ñó këegfleaiti saama, sôloó taa ziñidaue. Wo ñea ga ma zeeleiti za.»

11 Nubusei niiti kpein ti ñeni taa zigidavə ta kewolaiti, ti ñeni ma: «Gá ga naama zeeleiti! Anzanui é leezu da-vəlei wu, Goojə GALAGI ke ga Zakəbe anzaiti Lasele ta Leani kevèle, niiti ti fəlegoiti ti Izelayele vəleyegei logai! Da bəgəi balaa, tuyai ñe è ma Efelata, ta è lədə zələc Beteleyemē!

12 Vofodai nii Gəođə GALAGI feezu è ya ga anzanzu loungoi nii maavele, é da-velyegei ḡe ga Peelese ná-peleyegei ḡevele, nii Tamaal solɔɔni Zuda vel!»

13 Boaze Lute zegeni, é kε ga anza, é daani volu. Goojø GALAGI vaani bu Lute kogi zegε, é dounzunu zolco.

¹⁴ Anzanuiti ti g̊eni Naomi ma: «Mamagi g̊a G̊oog̊o GALAGI ue, nii é la vaani bu, è va vala za p̊eleyegei

makε nui ma, GALA ge kε daaseigi wɔɔlɔ Izelayele
nuiti saama faan!

¹⁵ Doin nii ḡa è-yεnvui niine, é è make da
vɔlɔzağana, mazɔlɔ è-loun anzai nii è neai bε, ta
fizəgai è vε zunu loun lɔfela va, naa ḡa é sɔlɔɔgai.»

¹⁶ Naomi doin zegəni, é pεε yii la. Tɔ ḡa é kulani
su.

¹⁷ Anzanuiti ti ḡəni ga seiŋəğjiti, naati ti ḡε ma:
«Doun zunu zɔlɔɔga Naomi vε!» Ti daasei pεəni ga
Wəbəde. Tɔfə é ḡəni ga Izayi kεεğε, é ḡε ga Davide
kεεğεwola.

Davide mεmεwolaiti

¹⁸ Peelεse mavofodaiti ta ga: Peelεse Gεselon
zɔlɔɔni,

¹⁹ Gεselon Lame zɔlɔɔ, Lame Aminadabε zɔlɔɔ,

²⁰ Aminadabε Naason zɔlɔɔ, Naason Salema
zɔlɔɔ,

²¹ Salema Boaze zɔlɔɔ, Boaze Wəbəde zɔlɔɔ,

²² Wəbəde Izayi zɔlɔɔ, ta Izayi Davide zɔlɔɔ.

GALA SԵՎԵԻ
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeeddf